

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: MEDINT
Sagsbeh.: DEPLIK
Koordineret med:
Sagsnr.: 2017348
Dok. nr.: 1503854
Dato: 02-12-2020

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

Torsdag d. 3. december 2020, Sundheds- og Ældreudvalget, Christiansborg lokale 1-133

Samrådspørgsmål Y

Vil ministeren redegøre for sine udtalelser om, at den nye mutation af covid-19, Cluster-5, skulle have spredt sig på Midtjylland uden yderligere uddybning, hvilket efterfølgende har vist sig at være forkert information, som har skabt unødige bekymring og frygt blandt borgere? Hvad er ministerens holdning til forløbet?

Samrådspørgsmål Z

Vil ministeren redegøre for, hvorfor Region Sjælland ikke blev informeret forud for regeringens pressemøde om, at den nye mutation af covid-19, Cluster-5, skulle have spredt sig på Midtjylland? Hvad er ministerens holdning til forløbet?

Spørgsmålene er stillet d. 9. november efter ønske fra Jacob Jensen (V).

[Indledning]

Mange tak for det formand, og også tak til spørgeren Hr. Jacob Jensen for de her to serier af spørgsmål. Og som også Jacob Jensen er inde på

Begge spørgsmål går på en fejl, der blev begået i starten af november, hvor SSI, Statens Serum Institut, oplyste, at en borger var smittet med COVID-19 med den minkvariant, som er kendt som Cluster 5, på Midtsjælland, selvom det senere viste sig, at det ikke var tilfældet.

Og jeg må sige, at jeg deler ærgrelsen over den fejl der blev begået og så glæden over, at det altså var en fejl og at cluster 5 viser sig nu at være, forhåbentlig, og efter alt at dømme er væk fra det danske smittebillede.

Jeg vil gerne lige opridse historikken, her på det her samråd, når der spørges til det.

På pressemødet den 5. november 2020 oplyste både Statens Serum Institut og jeg, at de 12 tilfælde af COVID-19 minkvarianten kaldet "Cluster 5" alligevel ikke kun var i Nordjylland, men at ét af dem var hos en person på Sjælland. Det viste sig dagen efter ikke at være tilfældet, og derfor, samme dag oplyste SSI d. 6. november oplyste, at der var tale om en fejl og at alle tolv tilfælde befandt sig i Nordjylland.

Så man har altså begået en fejl og så hurtigt, som muligt rettet den fejl. Det er jo ikke sådan, at vi bilder os ind og jeg er ikke tilhænger af, at man skulle tro eller bilde hinanden ind, at der kan være sådan en 0-fejl over alt. Det er menneskeligt at begå sådan nogle fejl. Det vigtige for mig er, at man gør alt hvad man kan for ikke at begå dem og når man begår dem, så retter man op hurtigst muligt og sikrer sig, at man lærer af det undervejs.

Det mener jeg er helt afgørende, og det er også som ansvarlig politiker, ansvarlig minister, jeg driver det ministerium.

[Spørgsmål Y]

Og så til selve spørgsmålene. Det første spørgsmål lyder: *”Vil ministeren redegøre for sine udtalelser om, at den nye mutation af covid-19, Cluster-5, skulle have spredt sig på Midsjælland uden yderligere uddybning, hvilket efterfølgende har vist sig at være forkert information, som har skabt unødigt bekymring og frygt blandt borgere? Hvad er ministerens holdning til forløbet?”*

Lad det være sagt med det samme. Det er beklageligt og det ærgre mig, at der den 5. november bliver meldt ud, at en person på Midsjælland er smittet med minkvarianten cluster 5.

Og det er blevet beklaget. Det har jeg gjort og det har Statens Serum Institut også gjort. Den står jeg selvfølgelig ved, den beklagelse. Og det blev beklaget så snart det blev opdaget dagen efter.

Men jeg vil også godt, som jeg sidder her i dag, og spørgsmålet som er i dag også gerne sige til de borgere som har følt sig berørt af fejlen.

Midtsjællændere, der har været bekymret for om det var dem eller deres nærmeste, eller deres landsdel der var ramt og generelt den usikkerhed sådan en fejl kan medføre.

- Men selvfølgelig også overfor myndigheder i Region Sjælland, kommuner m.m som jeg vil tro har fået en masse henvendelser fra bekymrede borgere.

Fejlen blev så opdaget hurtigt og allerede dagen efter blev der rettet op herpå, og det blev dementeret, at Cluster 5 havde spredt sig til Midtsjælland. Alle var koncentreret i Nordjylland.

Der gik altså et døgn fra den første udmelding, som havde den her fejl, til det blev meldt ud, at det ikke var tilfældet.

Som jeg så siger, der kan ske en fejl, det kan der også i et laboratorium. Men det skal man så sikre, at man lærer af. Derfor har vi bedt SSI om at redegøre for det her forløb.

De oplyser, at der er tale om en beklagelig menneskelig fejl i forbindelse med prøvehåndteringen på SSI, idet to prøver blevet forbyttet. Grunden til det blev opdaget var, at SSI fandt det umiddelbart uforklarligt, hvordan personen på Sjælland var blevet smittet med en cluster 5 variant. SSI foretog derfor en ekstra kontrol af prøverne.

Så snart fejlen blev opdaget fik vi beskeden i ministeriet og den blev hurtigt formidlet til offentligheden.

Og jeg vil understrege at det er menneskeligt at fejle og det er faktisk også noget som sker, når det ikke er mennesker indblandet, men det er systemer. Der kan også ske fejl. Det rokker ikke ved min tiltro og bør heller ikke rokke ved befolkningens eller Christiansborgs tiltro til vores sundhedsmyndigheder. Jeg har fortsat og har grund til at anbefale alle at have stor tiltro til SSI og deres ekstrem høje og internationale anerkendte faglighed.

Som jo har hjulpet Danmark til at være et af de lande, der indtil videre har klaret sig suverænt bedst i gennem corona-krisen ind til nu, og det er ikke mindst pga. så dygtige sundhedsmyndigheder, hvoraf SSI spiller en nøglerolle.

Lad os gøre hvad vi kan, for at noget lignende ikke sker igen. Der kommer til at være fejl. Det har vi sagt fra dag et. Det tror jeg er et grundvilkår. Ikke kun i en krisetid, men det er et grundvilkår i vores liv alle sammen, at der vil ske fejl. Der er ingen af os der ønsker. Alle gør hvad de kan for at minimere og undgå dem. Men det kommer til at ske. Det vigtige er, at man retter op, så hurtig som muligt, og man så lærer af dem.

Det mener jeg sådan set, at der er sket her – rettet op dagen efter, hvor man så også har lært af dem.

Jeg har derfor forhørt mig hos SSI for, hvilke tiltag der er igangsat for at forebygge at lignende fejl sker igen. SSI oplyser i den forbindelse – og jeg citerer:

”SSI har siden da skærpet kvalitetskontrollen ved både prøvehåndtering/registrering og de videre analyseprocesser. Siden fejlen forekom er prøveregistreringen blevet yderligere automatiseret og der er indført en ekstra kvalitetskontrol efter sekvensering hvor sekvensresultatet sammenholdes med den virusmængde i prøven, der blev målt ved den diagnostiske test”

Jeg håber, dette kan betrygge spørgeren i, at der er gjort det nødvendige for at forebygge, at en lignende situation opstår igen.

Det ændrer dog ikke på, at det var en beklagelig fejl.

[Spørgsmål Z]

Og så til det næste spørgsmål – spørgsmål Z, hvor der bliver spurgt til *” hvorfor Region Sjælland ikke blev informeret forud for regeringens pressemøde om, at den nye mutation af covid-19, Cluster-5, skulle have spredt sig på Midsjælland”*.

Beslutningen med hele minksituationen foretog vi på baggrund af den risikovurdering fra SSI den 3. november og pressemødet var så den 4. november og igen den 5. november.

Der blev sat ind, den 5. november, i de syv nordjyske kommuner, fordi der på det givne tidspunkt var stor forekomst af personer smittet med minkvarianter af COVID-19.

Vi vidste på det tidspunkt, at ca. 94% af de virusvarianter hos mennesker, som stammer fra mink, var fundet i Nordjylland. Og at mere end 50 % af de smittede mennesker i Nordjylland var smittet, i de pågældende uger, med en minkvariant, hvis vi ser på tallene fra de uger i oktober. Altså lidt over halvdelen i de områder, var smittet med minkvariant.

Omvendt var der på Sjælland kun to personer smittet med en minkvariant på daværende tidspunkt.

Og derfor var fokuset, meget naturligt på på Nordjylland og på de pågældende kommuner og ikke på resten af Danmark. Vi kan jo se, i og med at der er sekventeret prøver flere steder, så har der også været fokus nu på det midt- og vestjyske område. Det har vi håndteret sammen med borgmestrene i de områder senere hen, hvor der har været grund til det. Men tilbage her, der var der og er jo stadig ikke fokus på minksmitte hos mennesker på Sjælland.

Det var derfor også de nordjyske myndigheder, som vi koncentrerede os om og var i dialog med frem mod pressemødet d. 5. november.

Men der er slet ingen tvivl for mig om, at ministeriet selvfølgelig, og også mig selv, skulle have været i dialog med de sjællandske myndigheder. Det er et kæmpe puslespil og inddrage. Jeg havde i går møde med 18 borgmestre og senere hen var der møde med 18 kommunaldirektører for et andet område og et andet problem i Danmark. Jeg mener, at alle kommunale og regionale myndigheder og politiske organer hjælper til, så godt man overhovedet kan, og bakker op, og står klar også med kort varsel. Det er jeg ikke i tvivl om, at det ville man også have været i Region Sjælland. Så derfor er det ikke den bedste proces, at de ikke blev informeret før. Det beklager jeg.

Men jeg kan oplyse, at vi var i dialog med Region Sjælland allerede samme aften som presse mødet, og der har derefter, mig bekendt været, en god og konstruktiv dialog. Det er foregået på embedsmand-niveau. Så den del af det, vil jeg selvfølgelig beklage. Det er helt klart. Jeg vil sige, at det er et stort puslespil, som mine dygtige folk varetager hver eneste dag, men selvfølgelig skal man have med, også Region Midtsjælland.

Jeg vil samtidig gerne understrege, at det ikke var en fejl, at der ikke blev indført restriktioner på Sjælland. Det er vigtigt for mig at fremhæve i den her sammenhæng.

SSI vurderede, på daværende tidspunkt, at personen på Sjælland var en "enlig svale" – formentlig med relation til Nordjylland. Og det var så der, man så gik i gang med at kortlægge.

SSI havde i deres overvågning ikke har fundet yderligere cluster 5 positive prøver på Sjælland – og vurderede, at havde der været tale om en større smittekæde, ville der have været observeret andre positive cluster 5 prøver i og omkring det område.

Samtidig var der som sagt stort set ingen, kun to, smittede med minkvarianter på Sjælland – og der blev sat ind i de syv kommuner i Nordjylland, fordi der på det givne tidspunkt var stor forekomst af personer smittet med minkvarianter af COVID-19

Så opsummerende kan man sige, at processen kunne have været bedre, fuldstændig enig. Og der er heldigvis ikke lavet fejl, der har haft betydning for folkesundheden. Og det tror jeg også er vigtigt at lægge sig bag øret.

[Afslutning]

Afslutningsvist vil jeg endnu engang beklage de fejl, der er blevet begået i relation til smitten – den fejlagtigt udmeldte smitte – med cluster 5 på Midsjælland. Jeg glæder mig over at det var en fejl.

Men jeg vil også gerne stå ved, at når vi har at gøre med situationer, hvor myndighederne arbejder efter bedste evne og selvfølgelig kan der begås fejl. Og også personlige fejl her. Og jeg er ikke en type minister, som sidder på et samråd og slår hårdt ned på en personlig fejl, som ikke er begået med vilje og man har nu sat op og lært af det bagefter og gør nu alt hvad man kan for ikke at gentage. Det synes jeg sådan set, at sådan må det være.

Og så er det så også mit ansvar at stå ved det og det gør jeg så også, ved at beklage. Og så også at sige at der var helt åbenhed ved den fejl der blev begået, den blev rettet. Det er afgørende for mig.

Tak for ordet.